

Till Filialstyrelsen i Vasa län.

Centralstyrelsen för Konkordia Förbundet får härmed tillsända Filialstyrelsen följande handlingar:

a) Afskrift af en till Förbundet ingifven skrifvelse af framlidne fröken Fanny Palméns rättsinnehafvare rörande stipendiefonderna »Till J. Ph. Palméns minne» och »Till Fanny Palméns minne».

b) Afskrift af ett utaf Hofrättsrådet K. Söderholm afgifvet expertutlåtande i ämnet.

c) Afskrift af donationsurkunderna rörande ofvannämnda stipendiefonder.

d) Utdrag ur det vid ärendets behandling i Centralstyrelsen denna dag förda protokoll jämte ett af doktor Heikel till protokollet afgifvet skriftligt yttrande.

Filialstyrelsen uppmanas härmed att snarast möjligt lämna Filialens medlemmar del af dessa handlingar samt att bereda Filialen tillfälle att i ämnet afgifva yttrande till Centralstyrelsen så tidigt att frågan kan af Förbundet till behandling upptagas senast vid årsmötet 1913.

På centralstyrelsens vägnar:

T. J. Boisman.

A. Boisman.

Till Konkordiaförbundet.

Enligt vår syster Fanny Palméns i lifstiden uttalade önskan öfverlämnades år 1906 ur hennes kvarlåtenskap tiotusen mark till Konkordiaförbundets fond N:o 2 och en lika stor summa till den fond »J. Ph. Palméns minne», hvilken tidigare af henne bildats genom donation af likaledes tiotusen mark.

Ur samma kvarlåtenskap öfverlätos ytterligare år 1907 till förbundet fyratiotusen mark, af hvilka bildats en särskild stipendiefond »Till Fanny Palméns minne».

Vid dessa öfverlätelser fästes från vår sida inga närmare villkor, enär det förutsattes, att förbundets verksamhet skulle fortgå i väsentligen samma riktning som den vår syster i lifstiden främjade, dels genom den nämnda donationen, dels genom långvarigt hängifvet arbete, och hvilken riktning fått sitt uttryck i förbundets hittills gällande stadgar.

Emellertid ha numera genom antagande af nya stadgar för Konkordia, synpunkter, förut fullkomligt främmande för förbundet, fått en dominerande plats i dess verksamhet, och detta kommer sannolikt att leda till ytterligare, för närvarande alldeles oberäkneliga omgestaltningar, kanske till förbundets upplösning.

I anledning häraf ha vi ansett oss nu böra träffa sådana förfoganden, att vår systers kvarlåtenskap måtte, oberoende af dylika omhvälfningar, blifva fortfarande använd i enlighet med den ursprungliga uppfattningen af förbundets syfte och sålunda hen-

nes minne hos kommande släkten varda som sig bör bevaradt och hedradt.

Vi hafva alltså vidtagit följande bestämmningar rörande Konkordiaförbundets stipendiefond »Till Fanny Palméns minne».

I.

Vid utdelande af stipendier skall såsom oryggligt rättesnöre gälla, att stipendiesökandes modersmål eller bildningsspråk icke må tagas i betraktande framom kompetensen till fullföljande af det utbildningsarbete, för hvars understödande stipendium söks.

II.

Ifall förbundets stadgar undergå ytterligare ändringar, äga Fanny Palméns syskon afgöra i hvilken utsträckning dessa ändringar må på ifrågavarande stipendiemedel tillämpas. Likaledes äga de, för händelse af förbundets upplösning, bestämma huru dessa medel skola deponeras, dock så att med deras afkastning städse kvinnors utbildning i studier, yrke eller allmännyttig verksamhet varder främjad.

Huru denna Fanny Palmens syskons bestämmanderätt efter deras frånfälle skall utöfvas, därom äger enhvar af dem för sig efter godtfinnande förfoga.

Dessa nu vidtagna bestämmningar önskade vi se gällande äfven rörande öfriga af oss till förbundet öfverlätna medel. Men då dessa medel lämnats såsom tillskott till redan förut befintliga fonder, öfver hvilka vi icke äga bestämmanderätt, och då vi å andra sidan ogärna ville ändra dispositioner, som vidtagits i enlighet med vår systers önskan, tillåta

vi oss föreslå, att förbundet medger oss bestämmanderätt äfven öfver de tiotusen mark vår syster donerat till fonden »J. Ph. Palméns minne», emot att vi å vår sida låta förbundet utan några af oss uppställda villkor disponera öfver det lika stora belopp vi gifvit till fonden N:o 2.

Därest detta förslag bifalles, är vår önskan att ofvan gjorda förfoganden blifva gällande för bägge de fonder, som bära vår faders och vår systers namn och alltså utgöra »Bestämningar rörande Konkordiaförbundets stipendiefonder J. Ph. Palméns minne och Till Fanny Palméns minne».

Vi anhålla att i sinom tid blifva underrättade om förbundets beslut rörande detta vårt förslag.

Helsingfors i december 1911.

*J. A. Palmén. E. G. Palmén. Hanna Vasenius.
K. R. Palmén. Eskil Palmén.*

Till Centralstyrelsen för Konkordiaförbundet för kvinnostipendier.

Af Centralstyrelsen uppmanad att i anledning af en utaf framlidna Fröken Fanny Palméns rättsinnehafvare till förbundet riktad skrifvelse dagtecknad i december 1911 afgifna utlåtande får jag härmed äran anföra följande.

I skrifvelsen göres gällande att genom de senaste år antagna ändrade stadgarna för förbundet fullkomligt nya synpunkter fått en dominerande plats i förbundets verksamhet, och meddelas på grund häraf

vissa bestämmingar rörande utdelandet af stipendier från fonden »Till Fanny Palméns minne».

Den första fråga det härvid gäller att besvara är, huruvida den eller de, som gjort en stiftelse, resp. deras rättsinnehafvare äro befogade att, utan därom gjordt särskildt förbehåll, öfvervaka donationens användning i enlighet med bestämmelserna för densamma. Svaret härpå synes mig böra blifva jakande, ty äfven om en dylik uppgift icke är främmande för offentlig myndighet, är dock gifvaren eller de, som företräda honom, närmast att taga sig talan, i händelse donationens bestämmelser icke iakttagas.

För afgörande af spörsmålet om donationsvillkoren blifvit öfverträdade genom de ändrade stadgarna, måste man gå till donationsurkunden af den 4 juni 1907. I denna säges att donationen skall förvaltas såsom en särskild stipendiifond, hvaraf räntan användes till ett eller flere stipendier i förbundets syfte. Har då detta syfte genom de ändrade stadgarna blifvit ett annat? Den bestämmning i stadgarna (§ 1), som angifver förbundets uppgift, är ord för ord bibehållen. I §§ 7 och 8, hvilka i detalj redogöra för ändamålet med stipendierna och villkoren för att kunna erhålla dylika, har aldrig ingått någon föreskrift därom att den inbördes kompetensen hos de sökande borde därvid främst komma i betraktande. Om den förstärkta Centralstyrelsen under de gamla stadgarnas giltighet skulle hafva beslutat sig för att förfara så, som enligt de nya stadgarna blir bindande norm, så hade ett dylikt beslut icke kunnat anses ogiltigt.

Enär Fröken Palméns rättsinnehafvare icke ens kunnat påstå, att deras donationsbref skulle upptaga

någon bestämning, hvilken utgjorde hinder för de ändrade stadgarnas tillämpning vid utdelandet af stipendier från förenämnda fond, behöfver jag ej uttala mig därom.

På anförda skäl kommer jag till den slutsats, att de af Fröken Fanny Palméns rättsinnehafvare i deras skrifvelse vidtagna »bestämningarna» sakna rättslig relevans för förbundet.

Att förhållandet är enahanda i fråga om donationerna till fonden »Till J. Ph. Palméns minne», hvars räntor skola utdelas i enlighet med »gällande» stadgar, — ett uttryck, som enligt vanliga tolkningsregler icke hänför sig blott till den tidpunkt, då donationen ägde rum, utan till stadgarna sådana de i hvarje nu skola tjäna till efterrättelse —, torde icke behöfva vidare utvecklas, helst skrifvelsen i detta hänseende uttalar endast önskningsmål.

Grankulla den 10 april 1912.

Karl Söderholm.

Afskriftens riktighet bestyrka:

Hanna Valldén.

Sigrid Hägg.

Reversal.

Till Konkordiaförbundet för jag härmed öfverlämna en summa af tiotusen (10,000) Finska mark för att främja förbundets ändamål, och önskar jag därjämte att, som ett uttryck af tacksamhet för den osparda omsorg min hädangångne käre fader egnat afven åt höjandet af kvinnans bildning och ställning

i vårt land, denna summa måtte förvaltas som en särskild fond bärande namnet »Till J. Ph. Palméns minne».

Af den upplupna räntan bildas ett studiestipendium, hvilket förbundets förstärkta centralstyrelse äger att bortgifva hvartannat år, i enlighet med gällande stadgar, och på samma sätt som öfriga stipendier.

Kvinna, som egnar sig åt studium af juridik eller pedagogik skall bland de sökande hafva företräde, om kompetensen i öfrigt är lika och därest hon därutöver med framgång idkar studier i antydd riktning. Detta stipendium är icke bundet vid någon viss filial inom Konkordiaförbundet, ej heller vid den ort, der sökanden har sin hemvist, men bör den sökande vara finsk medborgarinna och för öfrigt fylla hvad stadgarna föreskrifva.

Under min lefnad utber jag mig att få hafva yttranderätt angående sökandes kompetens att erhålla stipendiet i fråga.

Helsingfors, Konkordiadagen den 18 Februari 1897.

Fanny Palmén.

Afskriftens riktighet bestyrka:

Hanna Valldén.

Sigrid Hägg.

Till Konkordiaförbundet.

Enligt af vår aflidna syster Fanny Palméns i lifstiden uttalade önskan öfverlämnas härmed åt Konkordiaförbundet af hennes kvarlätenskap

Enk tjugutusen (20,000)

uti tvenne depositionsbevis af Föreningsbanken i Finland, N:o 37,924 och 37,925, hvardera lydande å 10,000 mark, af hvilken summa ena hälften skall ingå i donationen »Till Johan Philip Palméns minne» såsom kapital, hvaraf räntan utdelas som ett andra stipendium för fortsättande af akademiska studier, samt den andra hälften fogas till fonden N:o 2 till dess förstärkande. Helsingfors den 31 Oktober 1906.

Fanny Palmén sterbhus

genom

J. A. Palmén.

Afskriftens riktighet intyga:

Hanna Valldén.

Sigrid Hägg.

Till Konkordiaförbundet.

Till minne af vår för allmänt väl och kvinnobildning varmt intresserade aflidna syster Fanny Palmén öfverlämnas härmed till Konkordiaförbundets disposition i Föreningsbankens depositionsbevis N:o 58,058 och 58,071 en summa af finska mark fyratiotusen (40,000), hvilken bör förvaltas såsom en särskild stipendiefond, bärande den aflidnas namn och hvaraf räntan användes till ett eller flere stipendier i förbundets syfte och efter dess pröfning. Skulle förbundet anse det önskligt att öka stipendie-

fonden genom att någon del af räntan lägges till kapitalet, vare äfven detta tillåtet.

Helsingfors den 4 Juni 1907.

Delägare i Fanny Palméns sterbhus.

Afskriftens riktighet intyga:

Hanna Valldén.

Sigrid Hägg.

Utdrag ur protokollet, fördt vidt Centralstyrelsens för Konkordia Förbundet sammanträde den 23 april 1912.

Närvarande voro ordföranden, Lagman T. J. Boisman, viceordföranden, magister S. Söderhjelm, doktor Rosina Heikel, professor Fr. Elfving, öfverkamreraren A. Broberg, Fr. S. Zetterman, fröken A. Hallberg, friherre, doktor Kr. von Alftan samt underskrifven sekreterare.

§ 3

Ordföranden meddelade att hofrättsrådet K. Söderholm afgifvit expertutlåtande rörande de af Fröken Fanny Palméns rättsinnehafvare framställda förslag till bestämningar rörande Konkordia Förbundets stipendiefonder »Till J. Ph. Palméns minne» och »Till

Fanny Palméns minne», hvilket utlåtande var sålydande. (Utl.)

Centralstyrelsen fann af expertutlåtandet framgå att Konkordia Förbundet såsom mottagare af donationerna icke kunde anses *pliktigt* att medgifva de ifrågavarande tilläggen till donationsvillkoren. Där emot ansåg Styrelsen, af hvars medlemmar enskilda jämväl muntligen konfererat med hofrättsrådet Söderholm, att ett frivilligt antagande af Fröken Fanny Palméns rättsinnehafvares förslag icke kunde anses stridande mot lag. Pluraliteten fann dock önskvärdt att bestämningarana rörande stipendiefonderna »Till J. Ph. Palméns minne» och »Till Fanny Palméns minne» skulle godkännas endast såvidt de angingo de af rättsinnehafvarene åren 1906 och 1907 gjorda donationerna till nämnda fonder af inalles 60,000 mark och således icke till den af Fröken Fanny Palmén själf år 1897 gjorda donationen af 10,000 mark för en fond till J. Ph. Palméns minne. Vidare borde den inskränkning göras att efter Fanny Palméns syskons fränfalle någon bestämmanderätt öfver fonderna enligt syskonens anvisningar icke vidare skulle ifrågakomma.

Viceordföranden, magister Söderhjelm var i öfrigt ense med pluraliteten, men ansåg sistberörda inskränkning icke nödig.

Professorn Elfving och ordföranden, lagman Boisman ville förorda att Fanny Palméns rättsinnehafvares önskningsmål skulle till alla delar följas.

Centralstyrelsen beslöt att handlingarna i ärendet borde delgifvas Filialstyrelserna med uppmaning att i frågan afgifva yttrande i så god tid att ärendet

kunde af Förbundet behandlas senast vid årsmötet 1913.

Härå anhöll doktor Rosina Heikel att få i skriftligt yttrande till protokollet närmare utveckla sin ståndpunkt i frågan, hvartill Centralstyrelsen jämväl biföll, och är nämnda yttrande af följande lydelse. (Sign. R. H.)

— — — — —
— — — — —

In fidem

Alma Boisman.

Konkordiaförbundets Centralstyrelse har benäget bifallit undertecknads anhållan, att låta nedanstående uttalande åtfölja styrelsens protokollsutdrag.

På grund af att Fröken Fanny Palmén jämte undertecknad var initiativtagare till Konkordiaförbundets stiftande och att vi sedermera i tjugu år eller intill Fröken Palméns död gemensamt egnade förbundet vårt hängifna intresse, synes det mig som vore jag kanske närmast att tolka hennes afsikt med de medel hon gifvit eller önskade gifva till förbundet.

Hon älskade icke strid och jag vill äfven gärna undvika konflikter, hvarföre mitt inlägg i frågan gäller förbundets förhållande till den af Fanny Palmén i lifstiden gifna donationen.

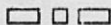
Vårt samarbete inom Konkordiaförbundet sammanföll med den tid då politik- och språkstrid på många håll i hög grad verkade söndrande på olika områden. Som en nödvändighet framstod därför redan då hos oss hvardera tanken att säkerställa förbundet mot den ödeläggelse en sådan strid kunde medföra, detta oberoende af att de ursprungliga idéella sträfvandena inom förbundet då voro förherrskande. Så har ock fallet fortfarande varit allt härintills, ännu sex år efter Fröken Palméns död. Under denna tid har emellertid allt flera språkliga öfvergrepp förekommit som osökt ropat ett gif akt! Man har velat skörda där man icke sått. Huru skulle nu Konkordiaförbundet undgå andra stiftelsers oblida öde? Genom ett öppet och ärligt tillmötesgående; genom en sådan fördelning af förbundets fonder att hvarje orättvisa borde kunna anses utesluten, härigenom önskade man bespara förbundet framtida slitningar. Men det var en missräkning! De språkliga lidelserna inom förbundet saknades icke, de hade endast slumrat. Dett framgick med otvetydig klarhet vid Konkordiaförbundets möten förlidet år och äfven af andra företeelser i samma anda.

Den stipendiefond som här nu är ifråga, har Fanny Palmén själf med fullt förtroende öfverlämnat till förbundet, hvilket enligt donationsbrevet, ägde att af den upplupna räntan hvartannat år bortgifva ett studiestipendium »i enlighet med gällande stadgar och på samma sätt som öfriga stipendier». I donationsurkunden står »gällande stadgar», men naturligtvis förutsattes att förbundets vid denna tid gällande stadgar kunna undergå förändringar på sätt

§ 24 och 25 angifva. Att någon annan än förbundet på grund häraf ägde eller kan gifvas talan, synes mig icke kunna ifrågakomma. Att förbundet skulle afsäga sig en rättighet som blifvit det gifvet och som icke motsäger donators önskan, vore ett dråpslag för alla donationer. En sådan handling skulle innebära ett prejudikat som kunde leda långt utöfver hvad som nu föreligger. Enkel pietet för den person som en följd af år med aldrig svikande intresse utvecklade och ordnade förbundets angelägenheter skulle fodra, att hennes minne hedras i öfverensstämmelse med de åsikter hon företrädde. Svensksinnad var Fanny Palmén, älskade svenskt språk och svensk kultur, men rättvis var hon äfven, och därför motsvarar det bäst hennes principer, att hennes fond förblir odelad, men stipendiet turvis tillfaller de begge språkgrupperna, varvid begge komma till sin rätt och förvecklingarna bortfalla så, att vid utdelningen hänsyn kan tagas främst till kompetensen.

Helsingfors den 23 April 1912.

Rosina Heikel.

Vasa, F. W. Unggrens boktryckeri, 1913.
